

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/691/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214208774
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2214208774.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Andrea Dudášová, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporcovi: Q. O., nar. XX. Y. XXXX, bytom V. XXX/XX, W., o zaplatenie 428,37 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č.k. 15C/285/2014-36 zo dňa 30.04.2015, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. a v časti náhrady trov konania vo výroku III. **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd vo výroku I. pripustil čiastočné späťvzatie žaloby a konanie zastavil v časti o zaplatenie 10,- Eur z titulu istiny s 8,25% úrokom z omeškania od 4. marca 2015 do zaplatenia. Vo výroku II. zamietol žalobu o zaplatenie 418,37 Eur z titulu splatenia úveru s 8,25% úroku z omeškania zo sumy 428,37 Eur od 12. marca 2014 do 3. marca 2015, zo sumy 418,37 Eur od 4. marca 2015. Vo výroku III. žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou § 524 ods. 1, § 525, § 526, § 559 Občianskeho zákonníka, § 27 a nasl., § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Vecne argumentoval tým, že žalobca a Všeobecná úverová banka, a.s., uzavreli zmluvu, ktorá je síce písomná, v ktorej ods. 3.3 a 3.5 však bolo výslovne dohodnuté, že postúpenie (prechod pohľadávky z VÚB, a.s., na žalobcu) nastáva až dňom, kedy bude na účet VÚB, a.s., pripísaná suma úhrady za postúpené pohľadávky. Až do tohto dňa zostáva veriteľom a majiteľom pohľadávok postupca, teda VÚB, a.s. Zo skutkového stavu vyplýva, že žalobca nedokázal, že by k takejto úhrade došlo a teda že by došlo k naplneniu predpokladu, za ktorého malo postúpenie nadobudnúť účinnosť. Žalobca sa tak (podľa skutkového stavu, aký bol zistený v tomto konaní) nestal veriteľom pohľadávok VÚB, a.s., ktoré naňho mali byť postúpené zmluvou z 11. marca 2014. Tento nedostatok by však mohol byť zhojený za podmienok upravených v § 526 Obč. zák. Ustanovenie § 526 Obč. zák. takpovediac „zmierňuje“ predpoklady účinnosti postúpenia voči dlžníkovi tým, že dáva na výber, či ho o postúpení informuje postupca alebo postupník. Ak o postúpení informuje postupca, je tým postúpenie účinné voči dlžníkovi bez ďalšieho (s výnimkou prípadov § 525 Obč. zák., pozri ďalej), aj keď zmluva o postúpení neexistuje alebo nie je účinná. Ak však postúpenie oznamuje postupník, z § 526 ods. 2 Obč. zák. vyplýva, že preukázanie (a to viac existencia, platnosť a účinnosť) zmluvy o postúpení je predpokladom toho, aby bol oprávnený pohľadávku od dlžníka vymáhať. V prerokúvanej veci však zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalobcovi ako tvrdenému postupníkovi sa žiadnu z týchto skutočností dokázať nepodarilo

a takýto dôkaz neposkytol ani počas konania. Nedokázal tak, že by bola žalovaná upovedomená o postúpení pôvodným veriteľom (postupcom - VÚB, a.s.), ani nedokázal, že by zmluva o postúpení, z ktorej odvodzoval svoju aktívnu legitímáciu, nadobudla účinnosť v súlade s jej ods. 3.3. Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že žalobca nepreukázal svoje postavenie veriteľa uplatnenej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu. Aktívna legitímácia žalobcu však nie je dokázaná aj z iného dôvodu. Ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje postúpiť okrem iného také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Podľa názoru súdu pohľadávky banky voči svojim klientom treba považovať za takýto druh pohľadávok. S každou pohľadávkou banky voči klientovi sú totiž neoddeliteľne spojené špecifické povinnosti a požiadavky kladené na podnikanie bánk v zmysle § 27 a nasl. zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách (v znení účinnom k 11. marca 2014), ako aj obsiahle bankové tajomstvo (§ 91 a nasl. cit. zákona). Tieto požiadavky a povinnosti nevyplývajú pre banku zo zmluvy s klientom, ale priamo zo zákona. Postúpením pohľadávky z banky na inú osobu, ktorá týmto požiadavkám nepodlieha, sa tak podstatným spôsobom mení obsah právneho vzťahu medzi veriteľom-postupníkom a dlžníkom v porovnaní so vzťahom medzi veriteľom-postupcom (bankou) a dlžníkom. Preto treba principiálne vychádzať z toho, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka. Vzhľadom na uvedenú zákonnú výlukú ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. (v znení účinnom k 25. máju 2010, resp. 11. marcú 2014) dovoľuje banke postúpiť jej pohľadávky voči klientovi za splnenia určitých podmienok. V zmysle citovaného ustanovenia tak predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu je, aby bol ohľadom tejto pohľadávky klient v omeškaní aspoň 90 dní a aby ho banka na jej splnenie písomne vyzvala. Ak tieto predpoklady nie sú splnené, pohľadávka banky nie je postupiteľná, pretože tomu bráni už citované ust. § 525 ods. 1 Obč. zák. Ak určitá pohľadávka nie je postupiteľná (teda jej postúpenie je objektívne neprípustné, zakázané), potom jej „postúpenie“ je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je neplatné v zmysle § 39 Obč. zák., a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj navonok, voči dlžníkovi. Kým teda v iných prípadoch neplatnosti zmluvy o postúpení (napr. kvôli nedostatočnej identifikácii pohľadávky) sa účinky tejto neplatnosti prejavia len medzi postupcom a postupníkom, no voči dlžníkovi je takéto postúpenie podľa § 526 ods. 2 Obč. zák. účinné, ak mu ho oznámi postupca, v prípadoch uvedených v § 525 Obč. zák. ani prípadné oznámenie postupcu v zmysle § 526 Obč. zák. nemá voči dlžníkovi žiadne účinky. Dlžník teda nie je povinný plniť postupníkovi bez toho, aby bol oprávnený domáhať sa preukázania zmluvy o postúpení. Tieto závery sú principiálne zhodné so závermi judikátu R 46/2009. Treba len doplniť, že tento judikát nevyslovil opak, teda že by nenaplnenie podmienok § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. nespôsobovalo neplatnosť. Z už uvedeného potom vyplýva, že na rozpor postúpenia s § 525 Obč. zák., ktoré má za následok absolútnu neplatnosť postúpenia, prihliada súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ďalej z toho vyplýva, že ak je pre platnosť postúpenia v týchto prípadoch potrebné splniť určité podmienky, ako napr. tie uvedené v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., je postupca v súdnom konaní, v ktorom takto postúpenú pohľadávku uplatňuje, povinný v zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. tvrdiť a dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie, teda okrem iného aj splnenie podmienok platného postúpenia. Postupca, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je tak v zmysle uvedeného povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta (dlžníka) písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie postupníka. Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že žalobca nedokázal, že by v čase, kedy mala byť pohľadávka Všeobecnej úverovej banky, a.s., voči žalovanej postúpená naňho (11. marca 2014), boli tieto podmienky postúpenia splnené. Možno síce považovať za dokázanú požiadavku 90-dňového omeškania, keďže žalovaná poslednú splátku splatila 24. júna 2013 (teda deväť mesiacov pred dátumom postúpenia), nebolo však dokázané, že by bola aj písomne (porov. § 92 ods. 8 cit. zákona) vyzvaná na splnenie svojho záväzku zo zmluvy z 25. mája/5. júna 2010. Žalobca tak nedokázal, že pohľadávka voči žalovanému bola v čase jej postúpenia na žalobcu spôsobilá na postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. V dôsledku toho nemožno považovať za dokázané, že toto postúpenie je platné (aj keby zmluva o postúpení bola účinná) a že žalobca je oprávnený pohľadávku voči žalovanej uplatňovať pred súdom. Vzhľadom na uvedené treba uzavrieť, že žalobca nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu na jej uplatňovanie. Preto musela byť jeho žaloba zamietnutá (výrok II.). O trovách bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca si trovy uplatnil, no bol neúspešný, preto súd o jeho návrhu na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.) rozhodol tak, že mu ich nepriznal. Žalovaná zasa žiadne trovy nežiadala, takže tu nebol návrh, o ktorom by sa malo rozhodovať (už cit. § 151 ods. 1 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uplatniac si trovy konania. Podľa odvolateľa súd vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Navrhovateľ nesúhlasí so zamietnutím žaloby z dôvodu nepreukázania účinnosti postúpenia pohľadávky. Toto postúpenie bolo preukázané predložením zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 11.03.2014. Navrhovateľ nesúhlasí so záverom súdu, že nebola preukázaná úhrada kúpnej ceny a tým účinnosť zmluvy. Navrhovateľ štandardne k zmluve o postúpení pohľadávok nezasiela doklad o úhrade kúpnej ceny. Pokiaľ to súd nepovažoval za dostačujúce, mohol navrhovateľa vyzvať na preukázanie účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávok. Zo strany odporcu pritom nebola vznesená žiadna pochybnosť o platnosti a účinnosti zmluvy o postúpení pohľadávok. Navrhovateľ poukázal na uznesenie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26Cob/51/2011 a potrebu aplikácie ust. § 118 ods. 2 O.s.p. Navrhovateľ ako prílohu odvolania zaslal oznámenie o postúpení pohľadávky v zmysle § 526 Obč. zákonníka. V danom prípade išlo o odstrániteľnú podmienku konania v zmysle § 104 ods. 2 O.s.p., súd mohol využiť tiež postup podľa § 43 ods. 1 O.s.p. a vyzvať navrhovateľa na preukázanie sporných skutočností. Čo sa týka nepreukázania splnenia podmienok v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, súd navrhovateľa nevyzval na ich preukázanie, pričom toto ustanovenie nemožno spájať s aktívnou legitímáciou navrhovateľa ako postupníka pohľadávky, keď účelom tohto ustanovenia je úprava výnimiek z bankového tajomstva a nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok. Zo zákona nevyplýva, že by podmienky uvedené v tomto ustanovení podmieňovali platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky. Navrhovateľ nesúhlasí, že postúpením pohľadávky došlo k zhoršeniu postavenia dlžníka. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19C/34/2012.

Odporca odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadril.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v prevažnom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh navrhovateľa je v celom rozsahu nedôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že Všeobecná úverová banka, a.s., (zastúpená spoločnosťou Slovenské kreditné karty, a.s.) 9. júna 2010 a žalovaná 22. mája 2010 podpísali listinu označenú ako „Žiadosť o aktiváciu PÔŽIČKOVEJ KARTY QUATRO“ č. 36236437. V časti „II. Zmluvné ustanovenia“ tejto listiny je okrem iného uvedený schválený úverový rámec 900,- Eur a pevná mesačná splátka 30,- Eur. Tesne nad podpisom zmluvných strán je umiestnených niekoľko predtlačných vyhlásení dlžníka. Prijatím a schválením Žiadosti zo strany Banky sa táto Žiadosť stáva Zmluvou o vydaní a používaní kreditnej platobnej karty VÚB, a.s.. OP... sú súčasťou tejto Žiadosti/Zmluvy. K žiadosti boli pripojené „Všeobecné obchodné podmienky“ (č.l. 5) účinné od 1. augusta 2009 vydané spoločnosťou Consumer Finance Holding a.s., ktoré neobsahovali žiadne ustanovenie o predpokladoch postúpenia pohľadávok banky

zo zmluvy. Naopak, nebol zistený obsah „Obchodných podmienok pre vydanie a používanie kreditných platobných kariet“. Na základe zmluvy bola odporcovi vydaná karta, ktorou vykonal platby a výbery od 20. júna až 6. júla 2010 (č.l. 6). Okrem toho odporca splatil Všeobecnej úverovej banke, a.s., splátky v celkovej sume 90,- Eur, pričom poslednú úhradu v sume 10,- Eur vykonal 24. júna 2013. Potom už žiadne ďalšie splátky nezaplatil. Nebolo zistené, že by bol odporca zo strany Všeobecnej úverovej banky, a.s., vyzvaný na úhradu dlžných súm. Dňa 11. marca 2014 uzavreli Všeobecná úverová banka, a.s., ako postupca a navrhovateľ ako postupník zmluvu o postúpení pohľadávok, podľa ktorej postupca postúpil pohľadávky špecifikované v prílohe zmluvy. Nebolo zistené, či a kedy navrhovateľ zaplatil Všeobecnej úverovej banke, a.s., odplatu dohodnutú v ods. 3.6 zmluvy o postúpení. Rovnako nebolo zistené, že by Všeobecná úverová banka, a.s., oznámila odporcovi, že postúpila pohľadávku na navrhovateľa.

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď sa v prvom rade zaoberal otázkou aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa.

Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 192/2004).

Súd prvého stupňa zároveň dospel k správne záveru, že v danom prípade sa navrhovateľovi nepodarilo preukázať jeho aktívnu legitímáciu, keď síce predložil zmluvu o postúpení pohľadávok zo dňa 11.03.2014, nepreukázal však splnenie zákonných podmienok pre postúpenie predmetnej pohľadávky pôvodného veriteľa Všeobecnej úverovej banky a.s. voči odporcovi ako dlžníkovi.

Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, ktorý dôvodne poukázal na to, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje postúpiť okrem iného také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Pohľadávky banky voči svojim klientom treba považovať práve za takýto druh pohľadávok. S každou pohľadávkou banky voči klientovi sú totiž neoddeliteľne spojené špecifické povinnosti a požiadavky kladené na podnikanie bánk v zmysle § 27 a nasl. zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách, ako aj obsiahle bankové tajomstvo (§ 91 a nasl. cit. zákona). Tieto požiadavky a povinnosti nevyplývajú pre banku zo zmluvy s klientom, ale priamo zo zákona. Postúpením pohľadávky z banky na inú osobu, ktorá týmto požiadavkám nepodlieha, sa tak podstatným spôsobom mení obsah právneho vzťahu medzi veriteľom-postupníkom a dlžníkom v porovnaní so vzťahom medzi veriteľom-postupcom (bankou) a dlžníkom. Preto treba principiálne vychádzať z toho, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka. Vzhľadom na uvedenú zákonnú výluku ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. (v znení účinnom k 25. máju 2010, resp. 11. marcu 2014) dovoľuje banke postúpiť jej pohľadávky voči klientovi za splnenia určitých podmienok. V zmysle citovaného ustanovenia tak predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu je, aby bol ohľadom tejto pohľadávky klient v omeškaní aspoň 90 dní a aby ho banka na jej splnenie písomne vyzvala. Ak tieto predpoklady nie sú splnené, pohľadávka banky nie je postupiteľná, pretože tomu bráni už citované ust. § 525 ods. 1 Obč. zák. Ak určitá pohľadávka nie je postupiteľná (teda jej postúpenie je objektívne neprípustné, zakázané), potom jej „postúpenie“ je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je neplatné v zmysle § 39 Obč. zák., a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj navonok, voči dlžníkovi. Kým teda v iných prípadoch neplatnosti zmluvy o postúpení (napr. kvôli nedostatočnej identifikácii pohľadávky) sa účinky tejto neplatnosti prejavia len medzi postupcom a postupníkom, no voči dlžníkovi je takéto postúpenie podľa § 526 ods. 2 Obč. zák. účinné, ak mu ho oznámi postupca, v prípadoch uvedených v § 525 Obč. zák. ani prípadné oznámenie

postupcu v zmysle § 526 Obč. zák. nemá voči dlžníkovi žiadne účinky. Dlžník teda nie je povinný plniť postupníkovi bez toho, aby bol oprávnený domáhať sa preukázania zmluvy o postúpení.

Z už uvedeného potom vyplýva, že na rozpor postúpenia s § 525 Obč. zák., ktoré má za následok absolútnu neplatnosť postúpenia, prihliada súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ďalej z toho vyplýva, že ak je pre platnosť postúpenia v týchto prípadoch potrebné splniť určité podmienky, ako napr. tie uvedené v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., je postupca v súdnom konaní, v ktorom takto postúpenú pohľadávku uplatňuje, povinný v zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. tvrdiť a dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie, teda okrem iného aj splnenie podmienok platného postúpenia. Postupca, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je tak v zmysle uvedeného povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta (dlžníka) písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie postupníka.

V danom prípade zo zisteného skutkového stavu bolo zrejmé, že navrhovateľ nedokázal, že by v čase, kedy mala byť pohľadávka Všeobecnej úverovej banky, a.s., voči odporcovi postúpená naňho (11. marca 2014), boli tieto podmienky postúpenia splnené. Možno síce považovať za dokázanú požiadavku 90-dňového omeškania, keďže odporca poslednú splátku splatil 24. júna 2013 (teda deväť mesiacov pred dátumom postúpenia), nebolo však dokázané, že by bol aj písomne (porov. § 92 ods. 8 cit. zákona) vyzvaný na splnenie svojho záväzku zo zmluvy z 25. mája/5. júna 2010. Navrhovateľ tak nedokázal, že pohľadávka voči odporcovi bola v čase jej postúpenia na navrhovateľa spôsobilá na postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. V dôsledku toho nemožno považovať za dokázané, že toto postúpenie je platné (aj keby zmluva o postúpení bola účinná) a že navrhovateľ je oprávnený pohľadávku voči odporcovi uplatňovať pred súdom. Vzhľadom na uvedené treba uzavrieť, že navrhovateľ nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu na jej uplatňovanie, a preto bol správny postup súdu prvého stupňa, ktorý z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol.

Odvolateľ nedôvodne namietal, že súd prvého stupňa postupoval nesprávne, keď nepostupoval v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p., resp. v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., keď sa odvolateľ poukazom na tieto procesné ustanovenia snažil zvrátiť záver o neunesení dôkazného bremena. Aplikácia ust. § 118 ods. 2 O.s.p. v danom prípade neprichádzala do úvahy už len z toho dôvodu, že navrhovateľ sa na pojednávaní pred súdom prvého stupňa nezúčastnil, súd prvého stupňa vec prejednal a rozhodol v súlade s ust. § 101 ods. 2 O.s.p. v prítomnosti účastníkov.

Súd prvého stupňa správne poukázal na to, že nebolo jeho povinnosťou v tomto smere nahrádzať dôkaznú aktivitu žalobcu výzvou na odstránenie nedostatkov podania v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. Nepredloženie relevantných listinných dôkazov (výziev, upomienok a pod.) totiž nie je vadou, ktorá by bránila prejednaniu žaloby, ale má za následok nedokázanie hmotnoprávných skutočností, o ktoré navrhovateľ opiera svoje uplatňované nároky (porov. v tomto zmysle uznesenie NS SR sp. zn. 4 Cdo 179/2012). Navrhovateľ si pritom musel byť vedomý, že tieto skutočnosti musí dokázať, ak chce opodstatniť svoju aktívnu legitímáciu postupníka pohľadávky (o to viac, ak jej pôvodným veriteľom bola banka). Zároveň sa mohol dostaviť na pojednávanie, kde by ho samosudca bol mohol oboznámiť s tým, čo považuje za sporné (§ 118 ods. 2 O.s.p.); ak tak neurobil, musí znášať negatívne dôsledky z toho plynúce.

V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

V zmysle § 132 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivosti prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Citované ustanovenia zakotvujú dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného

na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Súd prvého stupňa túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých súd skonštatoval, že Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykoná (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011).

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom súd skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykoná ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občiansky súdny poriadok). Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010).

Pokiaľ aj odvolateľ spolu s odvolaním predložil ako nový dôkaz oznámenie o postúpení pohľadávky zo dňa 24.03.2014 zaslané odporcovi, na tento nebolo možné v zmysle ust. § 205a ods. 1 O.s.p. prihliadnuť, navyše tento dôkaz nijako nepreukazoval splnenie podmienky povinnosti postupcu písomne vyzvať dlžníka na splnenie svojho záväzku v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách.

Podľa § 205a ods. 1 O.s.p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak a) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu alebo obsadenia súdu, b) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, c) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4, d) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Z ostatne citovaného ustanovenia vyplýva, že skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, môžu byť pri odvolaní proti rozsudku odvolacím dôvodom len za splnenia taxatívne vymenovaných podmienok pod písm. a) až d). Za situácie, že odvolateľ bol riadne prvostupňovým súdom poučený podľa § 120 ods. 4 (čo v predmetnom prípade nebolo sporné), použitie písm. a) až c) cit. ust. v danom prípade vôbec neprichádza do úvahy. Vo vzťahu k písm. d) cit. ust. odvolateľ ničím nepreukázal, že bez svojho zavinenia nemohol buď označiť alebo predložiť ním tvrdené skutočnosti alebo dôkazy. Za danej situácie odvolací súd nemohol na takúto novú argumentáciu odporcu prihliadnuť, keď bolo v objektívnych možnostiach a bolo zároveň aj povinnosťou navrhovateľa túto argumentáciu uplatniť pred súdom prvého stupňa skôr, ako bolo uznesením vyhlásené dokazovanie za skončené. Bolo preto potrebným vychádzať zo skutkového stavu v takom rozsahu, ako bol preukázaný v konaní pred prvostupňovým súdom.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II., vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku III. o náhrade trov konania, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnému odporcovi vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi. Odporca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil, preto mu odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.